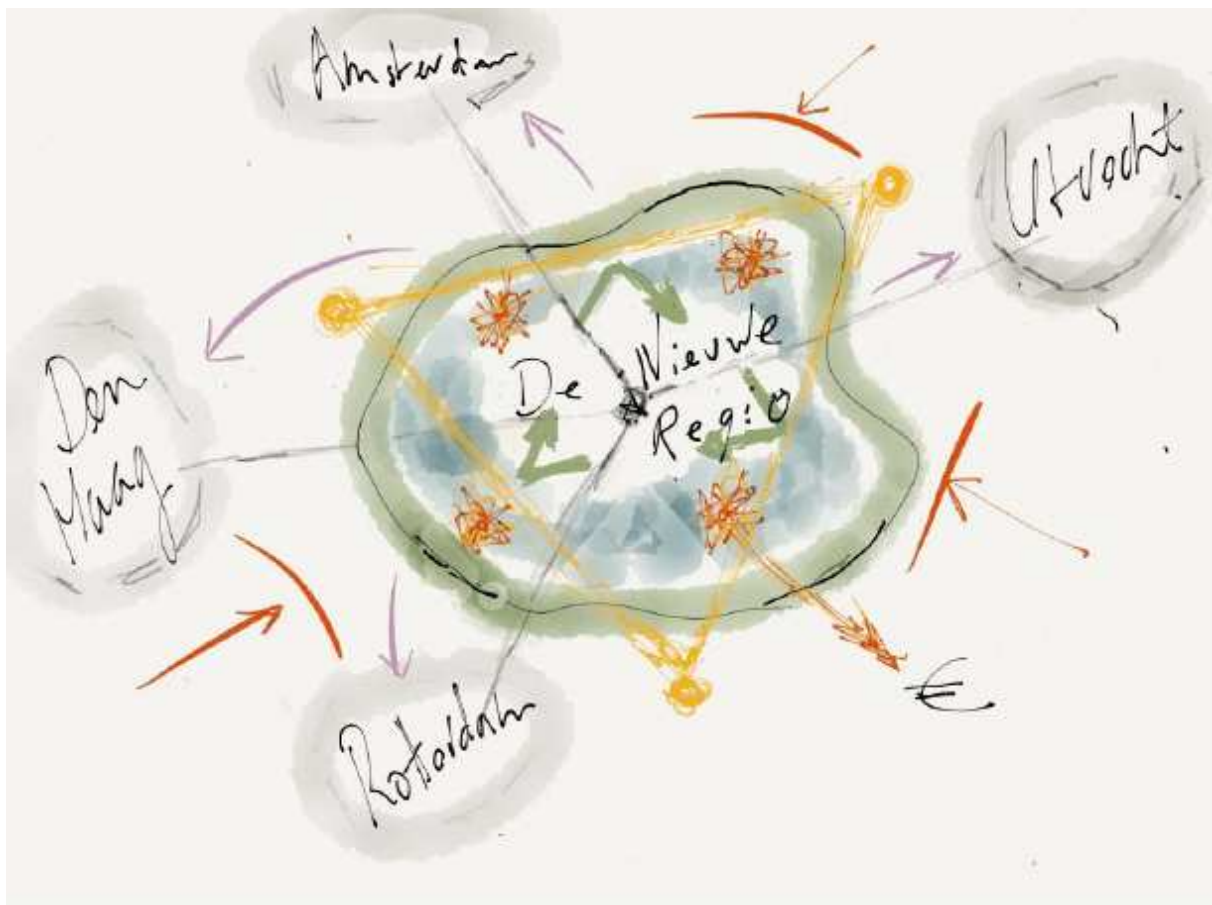


De Nieuwe Regio

Visie op regionale samenwerking

- verkorte versie -



DE NIEUWE REGIO

Midden-Holland maakt een nieuwe start en komt met een nieuwe (werk)naam: *De Nieuwe Regio*. Zij plaatst zich hiermee nadrukkelijk in een nieuwe positie:

Een regio waar belangrijke waarden met betrekking tot wonen, werken, ondernemen en recreëren van groot belang worden geacht voor de ontwikkeling van de Randstad als geheel.

De regio wil deze waarden verder versterken door meer planmatig haar belangen te behartigen, de bestuurlijke samenwerking in krachtige bestuurlijke programma's te bundelen (en daarmee tot veel gerichtere beleidsmatige afstemming te komen) en intensiever met elkaar, het bedrijfsleven, instellingen en haar directe omgeving samen te werken. Daarnaast wil zij haar sterke punten en unieke waarden beter in de markt zetten.

Kortom, het is de ambitie om te komen tot een *toekomstbestendige* vorm van intergemeentelijke samenwerking. Om deze ambitie te realiseren zijn de betrokken gemeenten (Bergambacht, Bodegraven-Reeuwijk, Boskoop¹, Gouda, Nederlek, Ouderkerk, Schoonhoven, Vlist, Waddinxveen en Zuidplas) in 2011 - met de bestuurlijke conferentie 'Toekomst regionale samenwerking Midden-Holland' - een weg ingeslagen om gezamenlijk een visie op regionale samenwerking te formuleren.

Deze visie respecteert de autonomie van elke gemeente en beschrijft de wijze waarop gemeenten samen kunnen inspelen op zowel individuele als collectieve kansen. De visie onderstreept dat intensieve samenwerking de enige weg is om de eigen belangen, beleid en bedrijfsvoering te borgen dan wel te versterken.

WAAROM REGIONALE SAMENWERKING?

Ontwikkelingen

Diverse ontwikkelingen - zoals decentralisatie van beleidstaken van rijk en provincie naar gemeente, de tendens van bestuurlijke schaalvergroting door het ontstaan van grotere gemeenten dan wel grotere omliggende samenwerkingsverbanden, optimale inbedding van omgevingstaken en bezuinigingstaakstellingen – hebben geleid tot de behoefte aan een toekomstperspectief voor de samenwerking in Midden-Holland, en daarmee ook van het ISMH.

Urgentie

Er is urgentie. Er zijn veel vraagstukken die wachten op een aanpak in een of andere vorm van gezamenlijkheid, of het nu gaat om belangenbehartiging, beleidsontwikkeling c.q. – afstemming dan wel om uitvoering.

Regie

Hierbij is regie noodzaak, dat wil zeggen gericht sturen op resultaat, werken in allianties met relevante organisaties en meer grip krijgen op de samenwerking. Dit impliceert meer voorspelbaarheid, betrouwbaarheid en vooral volledig bestuurlijk draagvlak als randvoorwaarden. Regie dus op inhoud en belangen, dát is de kern.

¹ De positie van Boskoop is op dit moment nog onduidelijk aangezien zij in een fusie traject zitten met Alphen aan den Rijn en Rijnwoude.

Een nieuw gemeenschappelijk vertrekpunt

Bestuurders én managers hebben uitgesproken een nieuw gemeenschappelijk vertrekpunt te willen voor samenwerking, waardoor het mogelijk wordt om verder te professionaliseren, de lokale en/of regionale belangen beter af te stemmen en te kunnen vertegenwoordigen, meer tot gezamenlijk beleid te komen en op het gebied van bedrijfsvoering de samenwerking te intensiveren.

Puntsgewijs kunnen de volgende **doelen** worden geformuleerd:

- Stroomlijning van vormen van samenwerking (geen wildgroei)
- Effectieve behartiging van belangen
- Krachtige standpuntbepaling naar hogere overheden
- Geïntegreerde aanpak van beleid
- Professionele en eenduidige lobby/PR/Communicatie
- Heldere verantwoording over de opbrengsten van samenwerking
- Optimale inzet van bestuurlijk en ambtelijk leiderschap
- Effectieve bundeling van kennis en ervaring

VISIE

De Nieuwe Regio: Randvoorwaarde voor Randstad

De geografische ligging tussen de vier grootste steden van Nederland, de sterke samenhang tussen landschap, natuur en cultuurhistorie en het hoogwaardige karakter daarvan maakt het gebied *uniek* in Nederland.

De hieraan gekoppelde kwaliteiten voor wonen, werken, leven, ondernemen en recreëren zijn zo bijzonder dat zij niet alleen voor de regio, maar ook voor de Randstad als geheel cruciaal zijn. De regio ligt niet alleen 'centraal' in de Randstad maar beschouwt zichzelf – door ligging en karakter - nadrukkelijk ook als *Randvoorwaarde voor Randstad* en haar ontwikkeling.

Omdat de regio een sterk vernieuwde werkwijze uitlijnt en de samenwerking met haar directe omgeving sterk wil uitbreiden, kiest de regio in deze fase van transitie, groei en ontwikkeling de werknaam '*De Nieuwe Regio*'. Het onderstreept de kracht van de nieuwe start, breekt met bestaande associaties en biedt ruimte voor groei. In de uitwerking van de visie zal de naam verder ontwikkeld worden.

Het h♥rt van de visie

Het hart van de visie wordt gevormd door de beschreven positie '**Randvoorwaarde voor Randstad**' én de sterke punten van de regio, hier aangeduid als de **kernwaarden**. Aan elke kernwaarde is een **doel/belang** gekoppeld. De kernwaarden worden vervolgens als **speerpunten** in vijf bestuurlijke programma's uitgewerkt.

De koppeling van doelen, speerpunten en projecten is van groot belang; het maakt duidelijk hoe concrete projecten passen in een groter geheel, en hoe belangen en doelen concreet hun beslag krijgen. En dus, op welke wijze regionale doelen gekoppeld zijn aan binnen gemeenten lopende dan wel te initiëren projecten. De helderheid van deze relatie geeft bestuurlijke transparantie en vormt de basis van de bestuurlijke legitimatie, en bepaalt daarmee het draagvlak voor nut en noodzaak van regionale samenwerking.

De kernwaarden zijn:

♥ Centraal in de Randstad

Nergens is de Randstad zo dichtbij

Doel is om de voordelen van de centrale ligging door bestuurlijke schaalvergroting verder uit te bouwen naar de 'natuurlijke' omvang (= buiten de grenzen van de WGR-regio 'Midden-Holland').

♥ Groen én Blauw

Hier vind je de mooiste polderlandschappen van de wereld

De hoge natuur- en landschappelijke waarden behouden en waar mogelijk versterken, niet alleen voor het gebied zelf, maar vooral voor de ontwikkeling van de Randstad als geheel.

Wij leven met het water, in alles wat we doen. En daar zijn we goed in.

De regio ontwikkelen tot voorbeeldgebied van watermanagement, waarbij 'bescherming', 'innovatie' in techniek, ecologie en samenwerking leidend zijn.

♥ Op een kruispunt van wegen

We zijn bereikbaar, van alle kanten

De regio ligt op een kruispunt van auto-, vaar- en spoorwegen. Doorstroming van verkeer is een van de belangrijkste factoren om te managen om zo de bereikbaarheid en mobiliteit te garanderen.

♥ Uniek en Authentiek

Wij zijn uniek!

Het is uniek te noemen dat stad en land zo verweven zijn. Voor haar inwoners: relatieve rust en toch de stad onder handbereik. Voor de randstedeling: natuur en landschap zijn onder handbereik vanuit de drukte van de stad. Doel is de uniciteit te behouden en uit te bouwen tot een 'unique selling point'.

Wij zijn onszelf gebleven. Wij zijn gastvrij.

De regio ziet zichzelf als een stuk authentiek Holland, rijk aan cultuurhistorie. Doel is deze verworvenheid te behouden, maar ook om ze te vermarkten door een sterk toeristisch beleid.

♥ Samenleving in balans

Het is hier goed leven: je komt hier niets tekort

Leefbaarheid is een groot goed. Doel is het scheppen van optimale voorwaarden voor leefbaarheid, het bereiken van sociale samenhang en solidariteit. Afgeleid doel is het bereiken van optimaal regionaal afgestemde zorg, beschikbaarheid van voorzieningen en het oppakken van de landelijke transitieopgaven op gebied van jeugdzorg, Wmo/AWBZ en wet Werken naar Vermogen.

♥ Ondernemend

Wij zijn een ondernemend volkje

Het MKB floreert, de diversiteit is groot en de kwaliteit hoog met bedrijven die op de wereldmarkt meespelen. De tuinbouw, boom- en sierteelt is uitgegroeid tot een Greenport met internationale allure. De landbouw biedt nieuwe kansen voor innovatie. Doel is het scheppen van randvoorwaarden voor ontwikkeling en te komen tot een regionale economische strategie. Hierbij wordt afstemming gezocht met het onderwijsaanbod (*leren en werken sluiten hier echt goed aan, echt wel*).

♥ Duurzaam

Wij gaan voor duurzaam

Omdat de regio het waardevolle wil behouden en zelfs wil versterken, is er bij het streven naar economische groei, dat er ook is, maar één logische weg, die van de duurzaamheid. Doel is het bereiken van een maximale integratie van milieu en duurzame oplossingen. Niet alleen voor zichzelf, ook voor het geheel van de randstedelijke ontwikkeling.

SPEERPUNTEN

De speerpunten worden in een vijftal programma's uitgewerkt. De indeling daarvan is gebaseerd op een logische samenhang van beleidsvelden. Het aantal van vijf om de bestuurlijke drukte te beperken (nu zijn er 11 overleggen).

De vijf programma's zijn:

- 1. Ruimte en Wonen**
- 2. Verkeer en Vervoer**
- 3. Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs**
- 4. Zorg, Welzijn en Cultuur**
- 5. Natuur, Water en Duurzaamheid**

(Het beleidsveld veiligheid is reeds ondergebracht bij de veiligheidsregio)

Bestuurlijke en ambtelijke regie

Een programma wordt vastgesteld door elke deelnemende gemeente. In het programma hebben relevante portefeuillehouders zitting. Het wordt gemanaged door een coördinerend portefeuillehouder (bestuurlijk) en een coördinerend gemeentesecretaris (ambtelijk) met de noodzakelijke ondersteuning. We onderscheiden dus bestuurlijke en ambtelijke regie.

Haalbaarheid en inpasbaarheid

Financiële haalbaarheid én programmatische inpasbaarheid van veel projecten zullen - in het kader van bestaande collegeprogramma's en in het perspectief van de omvangrijke bezuinigingen - opnieuw worden uitgelijnd. Dit vullen van de programma's dient met kracht ter hand worden genomen. De verdere detaillering naar projecten vindt in de uitwerkingsfase plaats.

SAMENWERKING 2.0

De door de regio gestelde doelen en speerpunten vragen om een nieuwe stijl van werken met daarin een kwalitatieve impuls, van lobby tot ondersteuning. Dit betekent bundeling van krachten (om kennis en capaciteit optimaal te kunnen benutten), volledige bestuurlijke legimitatie en vooral gelijkwaardigheid. Korte lijnen tussen politiek, bestuur en management zijn cruciaal.

Bestuurlijke legimitatie

In de nieuwe samenwerking wordt bestuurlijke legimitatie gezien als leidend thema. Dit betekent 'terug naar de basis'. Dit om elke gemeente sterker te maken dan zij nu is. Daarmee wordt ook de regio sterker, de beïnvloeding groter en dat komt de kwaliteit van de regio ten goede.

Het is logisch dat colleges elkaar en hun gemeenteraden op voorhand betrekken bij de strategische uitlijning en invulling van regionale samenwerking. Het is cruciaal dat raden hun kaderstellende en toetsende rol ook in de samenwerking kunnen pakken en waar nodig het budgetrecht uitoefenen. Deze visie verankert dit principe. Samenwerking is niet alleen een zaak van portefeuillehouders, maar meer nog een zaak van colleges en raden.

Bestuurlijke programma's

In de bestuurlijke programma's wordt uitgewerkt waar de gemeenschappelijke belangen van de diverse gemeenten elkaar raken. De programma's staan hiermee centraal in de nieuwe samenwerking. Concreet betekent dit intensiever en hoogwaardiger samenwerken binnen de door colleges en raden vastgestelde programma's. Daarin meer aandacht voor lobby/PR, verzwaring van de inhoudelijke ondersteuning, professionele communicatie en vooral veel hechtere samenwerking en alliantievorming met relevante stakeholders, zoals kenniscentra, instellingen, platforms, bedrijven en koepelorganisaties.

Op maat en flexibel

Binnen de programma's kan voortaan ook op maat en flexibeler worden samengewerkt. Niet alles hoeft per definitie meer op collectief niveau en volgens vaste patronen te worden uitgevoerd. De overtuiging bestaat dat op deze wijze sneller kan worden ingespeeld op kansen voor samenwerking. Uitgangspunt is wel dat elke vorm van maatwerk te allen tijde van te voren collectief wordt gedeeld en besproken. Transparantie is cruciaal, niet alleen vertrouwen in elkaar, maar vooral om meer kansen met elkaar te delen. Samenwerken begint met 'delen'.

Schaalvergroting

Een grotere bestuurlijke slagkracht kan vooral worden bereikt door intensieve samenwerking met (delen van) regio's die worden gekenmerkt door vergelijkbare kwaliteiten (zie kernwaarden). Directe samenwerking met de nieuwe gemeente Alphen aan den Rijn/Boskoop/Rijnwoude heeft de eerste prioriteit. Dit om de randvoorwaardelijke en centrale positie in het geheel van de Randstad te versterken. Daarnaast kan samenwerking worden gezocht:

- Naar het oosten met Woerden, Lopik en Gorinchem
- Naar het noorden met Nieuwkoop en Kaag en Braassem
- Naar het zuiden met Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel en Lansingerland

Provincie en rijk

Een goede relatie met de provincie als directe partner is van cruciaal belang. GS is zowel een directe gesprekspartner in een aantal dossiers, als ook randvoorwaardenscheppend voor de belangen van de regio en het realiseren van gemeenschappelijke doelen. De regio wil de samenwerking met provincie (en rijk) herijken en komen tot een versterkt partnerschap. In elk programma worden de relevante relaties, arrangementen en subsidies inzake provincie, rijk en Europa nadrukkelijk uitgewerkt.

PROCES

Het is van groot belang dat de hierin beschreven hoofdlijnen en speerpunten in de geest van de nieuwe samenwerking de komende maanden politiek, bestuurlijk en ambtelijk worden gedeeld, besproken, toegelicht, verdiept, geamendeerd, en aangescherpt. De nieuwe werkwijze is immers het bereiken van volledige bestuurlijke consensus op belangen, speerpunten en werkwijze.

Deze visie vormt de basis voor het in het najaar geplande vervolgtraject met de Provincie Zuid-Holland. De voorliggende keuzes in de visie zijn - onder voorwaarde van bestuurlijke goedkeuring - uitgangspunt voor de verdere uitlijning van en inbedding in relevante bestuurlijke trajecten.

De *bestuurlijke planning* die wordt voorgesteld na vrijgeven van de visie en plan van uitvoering door de stuurgroep op 13 juni 2012:

1. Aanbieding visie ter kennisname aan de Colleges van B&W (26 juni)
2. Doorzending van de visie ter kennisname aan alle gemeenteraden (26 juni).
3. Bespreking van de visie in een gezamenlijke raadsbijeenkomst met als doel de raadsleden volledig en uitgebreid te informeren over de inhoud van de visie (eind augustus/begin september).
4. Toeleiding visie ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming aan colleges en raden (medio september tot eind oktober).
5. Toeleiding plan van uitvoering ten behoeve van bestuurlijke besluitvorming (november/december).
6. De formele ingangsdatum van de nieuwe samenwerking te stellen op 1 januari 2013.

De *ambtelijke planning* die wordt voorgesteld na vrijgeven van de visie en plan van uitvoering door de stuurgroep op 13 juni 2012:

1. Start opstellen Plan van Uitvoering door de Projectgroep (15 juni).
2. Toezending van de visie naar alle medewerkers (26 juni, parallel aan de toezending naar de raadsleden) van de deelnemende gemeenten en aan ODMH/ISMH.
3. Eerste briefing van management en medewerkers inzake de visie (eind juni/begin juli).
4. Bijeenkomst met alle directie-/managementteams (eind augustus/begin september).
5. Een gezamenlijke briefing van alle ondernemingsraden (eind augustus/begin september).
6. Toeleiding van Visie en later Plan van Uitvoering naar colleges en raden wordt verzorgd door projectgroep